

PENSIONS

nyheterna

"In Sweden we
have a system"

LEDAREN SID 2

Erik Thedéen, GD Finansinspektionen:

Flytträtt är nödvändigt – men skapar stora risker

SID 4

Platsbyte på vd-stolen
i Aon Sweden

SID 3

Hur agerar Nordens kapital-
förvaltare i Coronapandemin?

SID 12

Pensionsnестor bekymrad
över inkomstpensionstillägget

SID 14

Tre länders pensionssystem
rankas i topp av tyska Allianz

SID 15

Det är utlänningarnas fel

“In Sweden we have a system”, brukar det heta när Svenska byråkrater i EU vill förklara hur bra vi är på att ordna tillvaron för våra medborgare. Problemet är bara att det inte alltid går att ordna som vi vill i Sverige utan att vi också måste ta hänsyn till en massa jobbiga saker som EU har bestämt i EU-fördraget eller i något av de otaliga direktiv som vi måste knö in i den svenska lagboken. Ofta med mycket möda och stort besvär.

”Om bara alla va som jag så skulle allt bli bra, men ingen annan är som jag och ingenting är bra”, som en missnöjd medborgare i Kamomilla Stad uttrycker saken i den norska barnboken av Torbjörn Engner.

Ta bara fallet med Falcon Funds som lyckades försvilla uppemot en miljard av premiepensionsspararnas pengar, på ett sätt som tingsrätten rubricerade som bedrägeri och trolöshet mot huvudman.

Vad gjorde Finansinspektionen då? Nästan ingenting faktiskt. För Falcon Funds var registrerat på Malta och Finansinspektionen där hade stämplat bolaget som fit & proper och därmed hade de rätt att verka inom EU. Och i praktiken verkade Falcon bara i ett land där det fanns guld i överflöd i ett slapppt övervakat pensionssystem som stod och står under ständig attack från stora och större tjuvar.

Som Finansinspektionens GD Erik Thedéen påpekar i intervjun på kommande sidor är han inte nöjd med den ordningen, alltså att man inte ska överpröva beslut från en annan tillsynsmyndighet eller att man kan välja att i

vilket land man väljer att söka tillstånd och då kan shoppa efter den som verkar lättast att finta. Till saken hör att förre finansministern och tidigare chefen för tillsynsmyndigheten på Malta satt i Falcons styrelse. Nå, det är inte “a Swedish system”.

Och polska pensioner intjänade bakom järnridån har visat sig kunna stjälpas hela det svenska garantipensionssystemet. Hade inte pensionären Boguslava börjat bråka om att man jämställde hennes polska pension från förr med hennes svenska garantipensionsrättigheter hade inte EU-domstolen behövt pröva saken. Då hade the Swedish system med Garantipension kunnat leva vidare, utan öknamnet “minimum pension” som är reglerat av utlänningarna i EU. Nu måste hela det systemet göras om och bli mer komplicerat. Oklart om namnbytet till Grundpension kommer att funka, men det ger jobb till jurister. Det är en tröst för dem, men få andra.

De svenska reglerna för friare flytträtt och lägre avgifter för fond- och depåförsäkringar, som nu ligger i stöpsleven kan även de fastna i utlänningstiltret. Den kortfattade promemorian med förslagen till lagar säger inget om hur utländska försäkringsgivare ska hanteras i den nya världen, vilket påpekats i remissrundan. Det är inte omöjligt att rådgivare av olika kulörer i en framtid ger råd om flytt av lättfotade svenska fond- och depåförsäkringar till bolag i andra länder som kan betala höga provisorer och låsa in kunder på livstid – igen. Eventuellt i kombination med skyhöga flyttavgifter. “In Sweden we have a nytt system. In the utlandet they don’t.”

Redaktionen

Pensionsnyheterna Analys ges ut av
Exakt Media AB
Johannesgränd 1, 111 30 Stockholm
08-455 67 70, Fax 08-658 43 46
Orgnr 556 733-3561
BG 5514-2061

Redaktion
Mikael Nyman Chefredaktör
08-455 67 78
mikael.nyman@exaktmedia.se
Mirza Gazic Redaktör
08-455 67 74
mirza.gazic@exaktmedia.se
Malin Svenberg Ansvarig utgivare
08-455 67 76, 070-668 44 99
malin.svenberg@exaktmedia.se
Magnus Näsmark
Layout och design
070-602 25 40
magnus@formfaktion.com

Prenumerationer
Redaktionen 08-455 67 70
prenumeration@pensionsnyheterna.se
Prenumerationspriset är 4 850 kr (exkl. moms) per år.
Pris för prenumeration utanför Sverige är 5 110 kr.
Prenumerationen betalas i förskott och kan endast avslutas vid prenumerationens slut, ej under löpande period.

Detta material är skyddat enligt lagen om upphovsrätt. Det är inte tillåtet att vidarebefodra, kopiera eller på annat sätt mångfaldiga materialet utan ansvarig utgivares medgivande.

Detta nummer är presslagt den 17 juni, 2020.
ISSN 1654-5990

Omslagsfoto: Håkan Lindgren

Personnyheterna

Britta Burreau lämnar KPA – blir vd för Almi

» KPA Pensions vd Britta Burreau blir ny vd för Almi Företagspartner och ersätter där Göran Lundwall, som valt att lämna till kommande årsskifte.

Att valet föll på Burreau beror på hennes breda erfarenhet från finanssektorn och förståelse för hela governanceområdet, något som enligt Almi blir allt viktigare för det statliga bolagets verksamhet. Hon har dessutom vana att arbeta i bolag med olika intressentgrupper, framför allt från tiden på KPA med två ägare och samarbete med kommuner och regioner. Burreau har tidigare även varit vd för Nordea Liv & Pension.

Som Almis vd tillträder hon senast den 15 november.

Britta Burreau säger till Pensionsnyheterna att hon inte kunde tacka nej till det erbjudande hon fick om att leda statliga Almi Företagspartner, som bistår svenska företag med finansiering och affärsutveckling.

– I den recession vi nu befinner oss i är den verksamheten extra viktig. Regeringen förstärkte nyligen Almis lånefond med 3 miljarder kr, vilket visar den strategiskt viktiga roll Almi har i att bidra till att svenska företag kommer stärkta ur krisen och därmed bidrar Almi till Sveriges framtida näringsliv, säger hon och fortsätter:

» Alectas före detta kapitalförvaltningschef Per Frennberg har av regeringen utsetts till Sjunde AP-fondens nya ordförande. Han tar klivet upp från rollen som vice ordförande och ersätter Rose Marie Westman, som lämnar styrelsen efter åtta år. Emma Ihre från advokatbyrån Mannheimer Swartling utses av regeringen till ny vice ordförande på AP7. Dessutom har Anna Hesselman utsetts som Första AP-fondens vice

Britta Burreau lämnar KPA Pension i november.

– Trots det är det svårt att lämna KPA Pension med vårt viktiga samhällsuppdrag som innebär att våra samhällsbärare ska få bra pensioner. Jag kommer att sakna alla er i pensionsbranschen, KPA:s kunder och parter. KPA har aldrig varit så starkt och rustat för framtiden och KPA Pension har en fin resa framför sig. Jag ser fram emot varenda arbetsdag som jag har kvar, säger hon till Pensionsnyheterna. Britta Burreau lämnade Folksamskoncernledning i början av 2020.

Per Frennberg blir ny ordförande på AP7

ordförande. Följande är även nya ledamöter i AP-fondernas styrelser: Erik Sjöström, nominerad av Svenskt Näringsliv (Första AP-fonden), Åsa Erba-Stenhammar, nominerad av TCO (Andra AP-fonden), Carina Wutzler, nominerad av SKR (Tredje AP-fonden), Monica Elling, nominerad av Svenskt Näringsliv (Fjärde AP-fonden), Aleksandar Zuza, nominerad av LO (Fjärde AP-fonden), Helen Eliasson, nominerad av SKR (Fjärde AP-fonden) och Magnus Vesterlund (Sjunde AP-fonden).

Annette Tiljander in i SH Pensions styrelse

» SH Pension ska ha sin årsstämma den 23 juni. Då föreslås Annette Tiljander bli ny styrelseledamot för de kommande två åren.

Det framgår av valberedningens förslag till årsstämman. Tiljander ska ersätta Viktoria Thore.

Tiljander är idag styrelseordförande för Svenska Pensionsstiftelsers Förening.

Karl Roquet ersätter Louise Dennerståhl på vd-stolen för Aon Sweden

» Karl Roquet har tillträtt rollen som vd för Aon Sweden AB och som Managing Director, Client Management and Business Development för Aon Nordic.

Han tillträdde den 1:a juni och kommer senast från en roll som CCO för Aon M&A and Transaction Solutions, EMEA – en roll som han innehaft sedan 2017.

Den tidigare vd:n Louise Dennerståhl har fått en ny roll på Aons Head of Financial Lines EMEA samt Head of Financial Institutions inom Aon EMEAs Industry Specialty group.

Det skriver Aon i ett pressmeddelande.

Anders Johansson fortsätter som Forenas ordförande

» Forenas kongress har valt en ny styrelse och Anders Johansson blev omvald till styrelseordförande.

Susanne Lindberg (Länsförsäkringar) omvaldes till förste vice ordförande och till andre vice ordförande utsågs Jane Olofsson (Skandia).

Övriga i styrelsen är Niclas Berthilsson, SFIS, Anneli Ersson, Folksam, Maria Flodqvist, If, Ingrid Laurén-Heumann, Skandia, Linnéa Niklasson, Länsförsäkringar, Linda Pettersson, Länsförsäkringar, Elisabeth Sandblom, Trygg-Hansa samt Gunilla Törnqvist, Bliwa.

Johan Forsgård ny Nordenchef på Willis Towers Watson

» Globala förmedlarorganisationen Willis Towers Watson har utsett Johan Forsgård till ny Nordenchef.

Han har sedan 2016 varit chef för Sverige och Finland på WTW men har jobbat på organisationen sedan 2005. Sverigechef blev han 2012.

Försäljning, kundhantering och intäktsökning över flera delar av verksamheten blir hans huvudansvar, enligt WTW.

Mikael Nyman Chefredaktör mikael.nyman@exaktmedia.se

Erik Thedéen, GD Finansinspektionen:

”Bra att vi ställt höga krav på livbolagen – nu har det okända drabbat oss”

”Det tycker inte jag är en rimlig ordning”. Uttrycket återkommer ofta när man pratar med Finansinspektionens GD Erik Thedéen. Om man ska sammanfatta så är det inte rimligt med ett premiepensionssystem med hundratals fonder, flytträtt där försäkringsbolagen själva får bestämma flyttavgifter och EU-rätten som gör det möjligt att ha tillstånd för fondförvaltning i ett land men alla kunder i ett annat. Däremot är det rimligt med höga solvens- och kapitalkrav på försäkringsbolagen, vilket Coronapandemin nu visat.

forts.

”Gärna Humlegården. Behöver frisk luft och se människor. För mycket Skype på sistone.”

Så svarade Finansinspektionens generaldirektör Erik Thedéen på Pensionsnyheternas fråga om han ville vara med på en Coronasäker intervju häromveckan. När vi träffas tillsammans på en (lång) parkbänk säger han:

–Jag är en social person. De dimensionerna tappar man i digitala möten.

Så vi träffas en halvtimme, en förmiddag när solen skiner men där värmen lyser med sin frånvaro. Och han verkar glad åt att slippa ha möten på skärm, något som blivit rutin för honom sedan pandemin bröt ut. Den har för övrigt lett till mer jobb än tidigare, trots att snart sagt alla länder gått ner på sparläga. Men krisen måste hanteras och det är inte bara hemmamarknaden som ska övervakas.

–Vi följer utvecklingen hos alla försäkringsbolag och banker och frågar återkommande. Vad händer? Vad gör ni? Vad ser ni på daglig basis? Är det något vi kan hjälpa till med? Sen följer vi arbetet i de internationella organisationerna Esma, Iosco, Eiopa och Baselkommittén. De har ju sina agendor och de ska ju också uppdatera varandra. De funderar över om det är läge att skicka ut nya rekommendationer i den pågående krisen.

STOR FÖRÄNDRING

De här mötena sker som de flesta via Skype, vilket är en stor förändring.

–Det har blivit färre resor, men fler digitala möten. Jag vill inte säga att mötena blivit bättre än tidigare,

men inte så dåliga som man kunnat befara. En del av våra interna möten tycker jag nog till och med har blivit bättre, säger han.

Coronapandemin ledde inledningsvis till kraftiga kursras på världens börser och panikfeeling på världens finansmarknader. Banker och försäkringsbolag blev osäkra på hur de skulle agera och vände sig till Finansinspektionen, som har uppdraget att övervaka finansmarknaden.

–När krisen inleddes fick vi stora effekter på finansmarknaderna. Dels var det börsen som inledningsvis föll mycket kraftigt, även om det var upp och ner, men mest ner. Vi fick kraftiga effekter på räntemarknaden där kreditspreadarna gick isär.

Han påpekar att det var ett läge som skulle kunna påverka försäkringsbolagen negativt. Och allvarligt.

–Då såg det ut som att det skulle bli skakigt för försäkringsbolagen. Vi meddelande dem och sa att de skulle rida ut stormen och inte skulle bli oroliga och paniksälja. Det beskedet tror jag var viktigt. Man satt lite lugnare än vad man kanske annars hade gjort, säger han.

SMITTADE INTE FINANSMARKNADEN

Han tar lite av äran av att Coronakrisen inte totalt smittade ned den svenska finansmarknaden och försäkringsbolagens balansräkningar. Det räcker gott och väl med vad viruset gjort med resten av samhället.

–Den kommunikationen är jag nöjd med, det finns alltid en risk för stigma. Det vi sa fick en viss mildrande effekt, säger han.

Nu är det ju inte Finansinspektionen som i detalj styr försäkringsbolagens placeringar. Hastighetskyltarna för solvenskrav och trafiklussystemet definieras ju i föreskrifter och lagar som ofta är skapade ur EU-gemensamma regelverk. FI i Sverige kan ju inte bara gå ut och ändra på reglerna. Men man kan välja att inte ställa upp sina poliskontroller i stressade lägen och se lite mellan fingrarna.

–Inget av de försäkringsbolagen var nära att bryta mot kraven. Om man gör det så ska man notifiera oss och ha någon typ av återhämtningsplan. Men vi lyssnar på dem och är med och spelar boll i nån mening, säger han.

VÄRRE ÄN FINANSKRISEN

Trots att de ekonomiska effekterna av Coronapandemin, som vida överstiger de vi såg i finanskrisen, är läget inte alls lika allvarligt om man studerar börsutvecklingen där det initiala tappet nästan tagits igen. Detta trots att tusentals företag hamnat på fallrepet och är, precis som svårt Coronasjuka människor, beroende av respiratorvård. För företagen handlar det om bidrag och lån.

–Just nu är det ju inte längre någon dramatik på finansmarknaden. Börsen har i stort sett återhämtat sig. Det är ganska paradoxalt. Vi står ju nu i den kanske största ekonomiska nedgången sedan 30-talet. Börsen är ned runt 10–15 procent. Det är en blipp på en långsiktig uppåtgående kurva. Räntemarknaden är fortfarande påverkad, men i allt väsentligt har funktionaliteten börjat komma tillbaka. För ett försäkringsbolags balansräkning är det ingen dramatik, säger han men gör ett viktigt tillägg:

–Det är viktigt att säga ”här och nu”. Det här är inte över. Det kan bli mycket, mycket, värre och det får vi följa dag för dag. Nu är det väldigt mycket konstgjord andning, statsskulderna ökar dramatiskt,

Pandemin är inte över. Det kan bli mycket, mycket, värre och det får vi följa dag för dag. Nu är det väldigt mycket konstgjord andning i och med att staer och centralbanker låter sina balansräkningar svälla, säger Erik Thedéen när vi möts i Humlegården i Stockholm för en intervju på Coronasäkert avstånd.

Det finns alltid en risk för stigma

Det handlar om konstgjord andning

forts.

centralbankernas balansräkningar likaså. Det är samma sak som att säga att det handlar om konstgjord andning, säger han.

LYCKAD KRISHANTERING

Världens länder har gått igenom ett antal kriser genom åren och enligt Erik Thedéen har man framgångsrikt hanterat de senaste genom att spä på likviditeten och att hålla nere räntorna. Man har tryckt nya pengar för att hålla igång maskineriet. För försäkringsbolagens kapitalförvaltare har det varit utmärkt.

–De senaste finanskriserna har ju varit lite av en perfect storm för kapitalförvaltare kan man väl säga. De har obligationsportföljer som har vuxit kraftigt i värde, likaså aktieportföljerna, säger han.

I ett läge där räntorna är på nollstrecket går inte det reptricket att upprepa. I livbolag ökar skulderna när räntorna faller, även om obligationsportföljerna blir mer värda. Skulderna går ju upp när räntorna går ned.

Här har försäkringsbolagen hjälp av sin egen ränterespirator i det som kallas UFR-räntan, som utläses ultimate forward rate. Det är en påhittad ränta som får användas när man räknar ut värdet på långsiktiga åtaganden när det inte finns marknadsnoterade obligationer med tillräckligt lång löptid. Då kan bolagen använda den här räntan när de beräknar sin solvens och sina krav på buffertar i form av säkra tillgångar.

UFR-räntan ligger idag flera procentenheter över de svenska statsobligationsräntorna. Genom att hålla UFR-räntan hög blir skulderna för bolagens framtida pensionärer mer hanterbara och ger bolagen friare händer att ta risk i sina placeringsportföljer. Men det är en hitte-på-ränta som ingen vet

om den kommer att gälla om 20 år.

– Problemen med försäkringsbolagens långa åtaganden hanteras delvis av UFR-räntan, men på lång sikt måste det här ändå hänga ihop, säger han.

Det betyder i klartext att om de låga räntorna blir bestående så kan man inte ha en hitte-på-ränta i evighet.

LÄGRE AVKASTNING

Låga räntor är inte bra för försäkringsbolag. Dessutom, påpekar Erik Thedéen, borde det finnas en koppling mellan ränte- och aktiemarknaden, vilket inte alltid syns när aktierna drar iväg uppåt, trots nollränteläget.

–Får vi väldigt låga reala räntor borde vi också få lägre avkastning på aktier. Det måste ändå vara grundtesen och den miljön är inte bra för försäkringsbolag på lång sikt. Den är inte bra för pensionssparande och den kommer att utsätta pensionssystemen för en väldigt stark press, när man inte kan räkna med den här typen av avkastning längre, säger han och gör än en gång ett reserverande tillägg:

–Om det nu blir så. Världen är osäker. Min lärdom av coronakrisen är att vi hade rätt när vi argumenterade för höga kapitalkrav på både försäkrings- och banksidan. Världen är extremt osäker. De som nu säger att räntan ska förbli låg tror inte jag ett ögonblick på. Räntan kan bli hög. Den kan bli låg. Den kan bli samma som nu. Vi vet inte.

Han påpekar dock att i ett grundscenario är det större risk att vi kommer att ha låga räntor länge snarare än motsatsen.

En fråga, som just nu hanteras och där FI nu lämnat remissvar handlar om den utökade flytträtten på pensionsparande. Även den

Världen är osäker. Min lärdom av coronakrisen är att vi hade rätt när vi argumenterade för höga kapitalkrav på både försäkrings- och banksidan. Världen är extremt osäker, säger Erik Thedéen.

forts.

handlar om risker för livbolagen. Detta i och med att det ska bli både lättare och billigare för konsumenterna att flytta sitt sparande, om det ligger i individuella fond– eller depåförsäkringar.

Traditionella försäkringar och kollektivavtalade försäkringar är fridlysta, enligt den promemoria med förslag som regeringen skickat ut. Många av de berörda bolagen har skrikit högt om förändringen och vill helst slippa öppna för billig flytträtt som kan bli dyr, särskilt om flyttavgifterna begränsas till 600 kr per flytt, inklusive allt.

FI tyckte i sitt remissvar att den siffran kunde höjas till 900 kr men var, till skillnad från många av försäkringsbolagen, i övrigt positiv till de flesta förslagen.

–Det är svårt att någon annan inställning än att man ska kunna flytta. Det är delvis av ideologiska skäl. Jag tycker att förslaget skapar rimlig balans genom att man försöker reglera flyttavgifterna. Annars sitter ju de som förvaltar pengarna i en väldig maktposition genom att de kan styra flytträtten genom avgiftsuttaget, säger han.

BETYDANDE RISKER

En del av kritiken handlar om att bolagen inte får rätt att få ersättning för de försäljningsomkostnader de haft, alltså de provisioner som de betalar till säljare och rådgivare för att de sålt försäkringarna. De provisionerna ska ju amorteras av mot de avgifter kunderna betalar varje år för sitt sparande. Men om kunderna hoppar av innan provisionen är avbetalad har de ju kastat pengar i sjön.

–Ja, så är det, men det är ett övergångsproblem, i och med att man byter från en modell till en annan. Jag tycker ändå att det är en rimlig kompromiss. Den skapar en möjlighet för kunderna att flytta, säger han.

Han påpekar dock att varken han eller myndigheten ivrar för flytträtt.

–Det finns betydande risker med den här typen av flyttar. De rådgivare som vill förmå folk att flytta tar på sig ett betydande ansvar, säger han.

Han menar att det finns risk att säljare och rådgivare kan använda flytträtten på ett felaktigt sätt som kan leda till att kunder flyttar sitt sparande till alternativ som är sämre än de produkter de har idag.

–Flytträtten får inte leda till att kunderna får komplicerade produkter med dyra avgifter. Det är en stor risk med detta. Det måste man vara medveten om och inte ha en naiv syn på flytträtt. Men för dem som vill flytta måste avgifterna vara rimliga och det behövs kontroll över hur de sätts, säger han.

SKANDALER PÅ TORGET

När man får träffa generaldirektören för Finansinspektionen kan man inte undvika att prata om de skandaler som noterats på fondtorget där bolagen Allra och Falcon skapat kilometervis med tidningstext sen 2015-2016. Det ledde till att en skrälldus med rättsprocesser inleds där bara ett fåtal gått i mål än.

En mellantid i de stora processerna är att företrädarna bakom Falcon/Optimus förlorat första delen av målet i tingsrätten och dömts till långa fängelsestraff. Domen har överklagats och allt ska tas om igen under nästa år i hovrätten.

Företrädarna för Allra friades av tingsrätten och släpptes på fri fot. Även den domen är överklagad och ska tas upp igen.

Erik Thedéen vill inte recensera varken domstolar eller de åtalade.

–Jag vill inte uttala mig om de här fallen. Det är rättsprocesser som fortfarande pågår. Jag betraktar de här personerna som oskyldiga fram till dess att de är dömda. Det är en bra princip, säger han.

Åklagarna hävdade bland annat att det i båda målen handlade om bedrägerier och trolöshet mot huvudman för att nämna några av åtalpunkterna. Och frågan blir då hur det kunde vara möjligt att öppna för den möjligheten i ett statligt system för tvångssparande, som premiepensionssystemet faktiskt är. Och förstås om man kan sätta stopp för att det upprepas.

För även om det (kanske) inte varit brottsligt så fattas det ju hundratals miljoner kr i Falcon

Funds. Ägarna i Allra har ju genom sina affärer sett till att förbättra sin privatekonomi genom aggressiv telefonförsäljning och köp av instrument med höga marginaler där provisionerna hamnat i ägarnas fickor, snarare än att öka värdet på andelsägarnas konton. Frågan blir då – kommer det att bli slut med den typen av affärer nu?

–Delvis handlar det här om att de står åtalade för bedrägeri. Frågan blir då finns det risk för bedrägeri? Ja, det finns alltid risk för det, säger han och förklarar att det är därför man behöver göra om Premiepensionssystemet i grunden. Eller med hans ord ”på ett ganska radikalt sätt”.

– Jag tycker inte att man ska rigga ett system för statligt tvångssparande som gör bedrägerier lättare. Det har det befinnliga systemet gjort. Man har kunnat ringa upp till personer och säga: ”Du har ju ett tvångssparande med 300-400 kr i månaden. Jag har ett väldigt bra alternativ till dig.” Med det upplägget har de kunnat lura kunder, antingen direkt bedrägligt eller bara genom bedrägliga samtal. Den risken ökar om man har tvångssparande i ett system med så många fonder, säger han.

Han och myndigheten drar slutsatsen att man inte kan ha ett system med så många fonder som det är i dag. Det kan räcka med en ”handfull”, som han uttrycker sig. Och att tro att det går att övervaka finansmarknaden och hitta alla bedragare innan de bedragit tror han inte är möjligt, även om det varit vad fondlobbyn argumenterat för. –Bedrägerier är väldigt svårt att komma åt. Bilden som bland annat Fondbolagens förening har att vi kan ha si och så många fonder att välja mellan och sen ska bara FI genom sin tillsyn se till att sånt här inte händer. Det är en naiv syn, säger han och fortsätter:

–Om vi ska kunna överblicka och övervaka alla transaktioner som sker i fonder skulle det inte räcka med en dubbel så stor finansinspektion som idag. Tre gånger så stor skulle heller inte förslå, utan vi pratar om kanske 15

gångar så stor som idag. Det tycker inte jag är en rimlig ordning.

SKRÄPOBLIGATIONER

En stor del av pengarna som försvann i Falcon, eller egentligen i företrädaren Optimus High Yield, berodde på att förvaltaren köpte in skräpobligationer till riggade priser där det var fråga om interna transaktioner mellan de inblandade. Och överpriserna, marginalerna, delade de inblandade på, något som de dömdes för i första instans. Men borde inte Finansinspektionen kunna hålla koll på vad fonder köper och var det finns giftiga papper?

–Det kan man göra på förhand och möjligtvis löpande. Om och när man får vetskap om det. Men regelverket för vad man får ha i fonder är ett ganska allmänt håll. Typiskt sett ska instrument vara listade på någon börs, och det är så UCITS-direktivet tillämpas i Sverige och i andra länder, säger han.

Fondförvaltare har alltså ganska stora friheter när det gäller vilka instrument man köper och säljer.

TILLSYN AV EGNA BOLAG

En annan sak med EU-rätten är att Finansinspektionerna i de olika länderna har tillsyn över ”sina” fonder och fondbolag. Och om en fond är godkänd i ett land så

kan inte Erik Thedéen och hans finansinspektion göra ett smack, om de fonderna vill göra bizniz i Sverige.

Allras fondbolag låg till exempel i Luxemburg och Falcon funds på Malta. Och i det sistnämnda landet bedömde man att Falcon Funds var ”fit & proper” och det var inget som FI i Sverige kunde sätta sig över.

–Vi har ingen möjlighet att överpröva andra tillsynsmyndigheters beslut i unionen.

Det besked som man kunde lämna var att FI i Sverige inte kan utöva tillsyn över utländska fondbolag, det sköts i de respektive länderna.

DETTA RETAR THEDÉEN.

–Jag vet att det var ganska många som höjde på ögonbrynen och tänkte att det här inte är en rimlig ordning. Och jag ger dem rätt. Det är inte en rimlig ordning att ett fondbolag sitter i ett land där man har noll verksamhet i det landet och har resten av verksamheten, inte i några andra länder utan i ett enda, säger han.

Han tycker att det land där ett bolag driver sin verksamhet också ska utöva tillsynen. I Falcon och Allra hade de ju i praktiken noll kunder utanför Sverige och bara

Jag tycker inte att man ska rigga ett system för statligt tvångssparande som gör bedrägerier lättare, säger Erik Thedéen som tycker att det räcker med ett litet fondtorg.

ett fåtal utanför vårt premiepensionssystem.

–Det är unionsrätten som säger att man kan göra så här, men jag tror att vi kommer att få en debatt runt det här framöver. Frågan aktualiserats ytterligare av Brexit, där många bolag hamnar i mindre jurisdiktioner eller länder, för att fortfarande vara listade inom unionen.

Unionsrätten gjorde alltså att FI i Sverige inte kunde göra så mycket åt Allra och Falcon, en ordning som han inte tycker är rimlig, för att låna hans ord.

–Jag tycker inte att vi ska ha en ordning där stora fondbolag är registrerade i andra länder som säljer produkter till blivande pensionärer, utan att bolagen i fråga har någon verksamhet här.

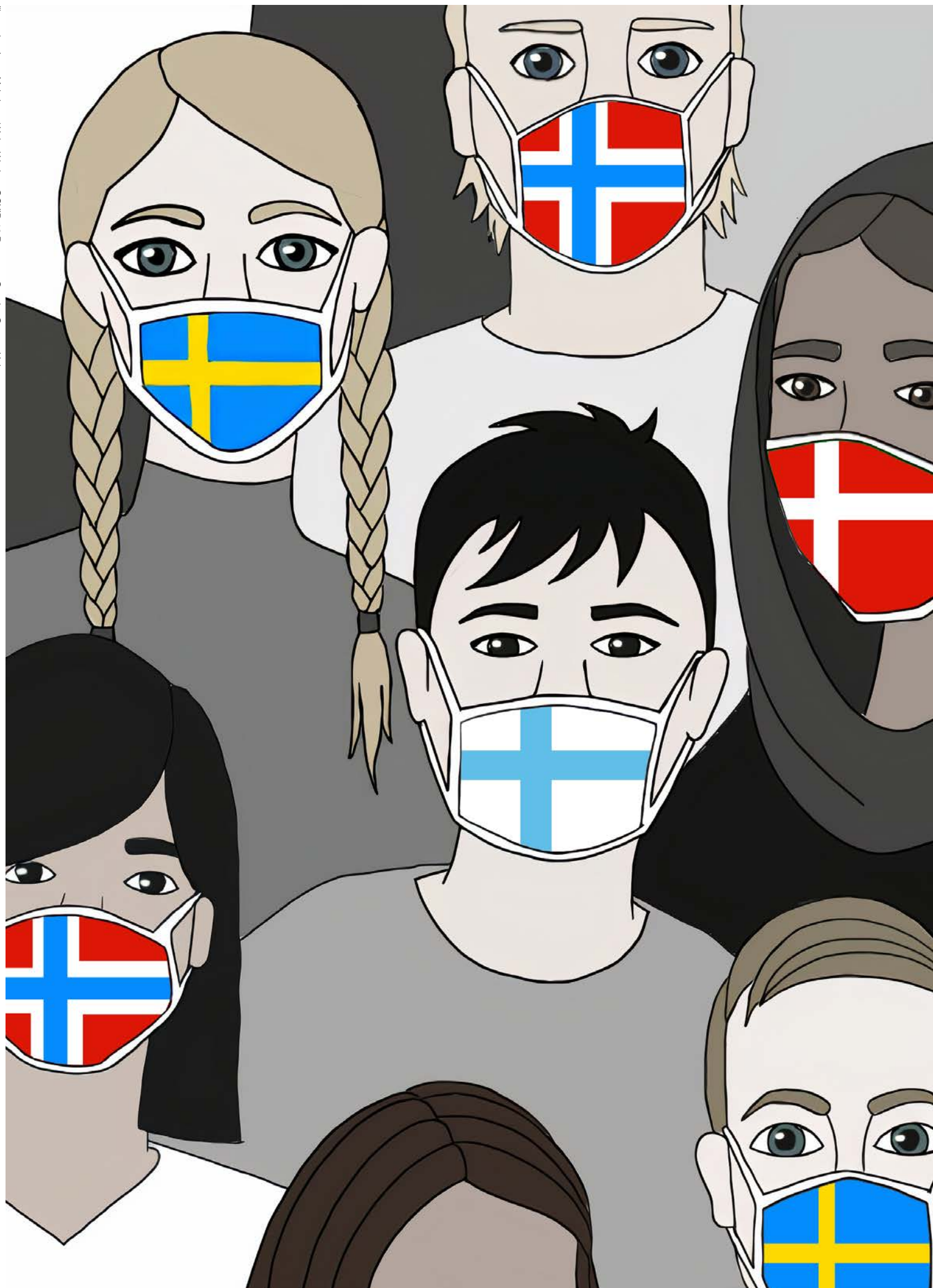
Frågan är viktig för honom, men definitivt inget man löser på en fikarast. Då ger man sig in i grundbultarna i EU, själva EU-fördraget, där staterna ska lita på att varor och tjänster ska kunna flöda över gränserna och att man ska lita på varandra. Och även om man inte gör det kan man inget göra, något som Allra och Falcon kan bli en smärtsam illustration till det premiepensionssystem som Erik Thedéen beskrivit som ”naivt”.

LITAR PÅ REGERINGEN?

Erik Thedéen var statssekreterare hos Peter Norman (M), som var finansmarknadsminister i regeringen Reinfeldt. När vi nu befinner oss mitt i Coronakrisen blir det svårt att undgå att fråga om hur han ser på Magdalena Andersson (S) i finansdepartementet och regeringen när det gäller att bekämpa viruspandemin och om det är något som han tycker att de borde gjort annorlunda.

–Nej, jag tycker att de gör det här bra. Både de och vi andra som varit i det här har nog gjort det så bra vi kunnat. Sen får väl någon annan utvärdera det senare, säger han och går på fotografens kommando och ställer sig framför ett stort stenblock och säger:

–Ser inte det här ut som att jag hamnat vid en runsten? ■

Sitter kapitalförvaltarna still i Coronakrisen?

Så agerar Nordens pensionsfonder under Coronakrisen

Den danska finanskonsulten Kirstein jobbar regelbundet med nordiska pensionsfonder och andra institutionella investerare både när det gäller rådgivning samt upphandling av externa mandat. Nu har bolaget i en färsk rapport tagit pulsen på hur våra och grannländernas pensionsfonder och stora finansiella institutioner agerar under Coronakrisen.

Om vi börjar med sammanfattningen ser läget ut så här: små, taktiska förändringar i allokeringar, men för det mesta gör investerarna inga större förändringar i det här läget. Däremot har allt fler börjat titta på de sociala aspekterna av hållbara investeringar och det finns några intressanta synpunkter för aktiva förvaltares framtid.

COVID 19 SLOG TILL

Rapporten görs årligen av Kirstein och omfattar 150 institutionella investerare.

– Vi hade redan gjort väldigt mycket av arbetet mellan december och februari men sedan slog Covid-19 till. Då bestämde vi oss att införa det i rapporten och göra en översyn av vilken effekt som pandemin kan ha fått på investerarna, säger Kirsteins direktör Casper Hammerich till Pensionsnyheterna.

Och det visar sig vara en del på stället marsch, eftersom de flesta har valt att inte peta i sina portföljer.

– Konsensus är att om du är en stor investerare så har du ingen anledning att få panik. De här institutionerna är mycket starkare finansiellt idag än vad de var under finanskrisen för över tio år sedan, säger Hammerich.

”Institutionerna är mycket starkare finansiellt idag än för tio år sedan

Det här är något vi redan sett från en tidigare Pensionsnyheter-intervju med de svenska tradbolagen, som uppgav att de inte vill göra panikartade ändringar. Med tanke på börsens utveckling sedan raset i mars, så verkar den strategin ha varit rätt väg att gå.

– Institutioner har valt att mestadels öka i befintliga mandat för att ta tillvara på marknadsläget. Mandatupphandlingar har däremot stoppats tillfälligt, men förutom det så har försäljningar av tillgångar och utflöden varit väldigt begränsade, säger Hammerich.

SOCIALA FAKTORER

En intressant aspekt som Kirstein undersökte i rapporten är hållbarhet och de så kallade ESG-faktorerna (Environmental, Social, Governance). Hur eller om Corona har påverkat investerarnas inställning till ESG var en fråga som man ställde till förvaltarna.

– Klimatfrågor har varit väldigt viktiga fram tills nu. Det vi märkt är att de sociala frågorna i det här läget börjar bli allt viktigare för institutionerna. Väldigt många har tittat på sociala obligationer, inklusive Covid-19-relaterade obligationer, så de sociala aspekterna

av ESG-frågan kommer spela betydligt större roll framöver, säger Hammerich.

Att så är fallet är ingen hemlighet för läsare av Pensionsnyheterna. De senaste månaderna har vi skrivit mycket om hur bolag som Folksam, Skandia, Länsförsäkringar och AMF, för att nämna några, investerat miljarder i olika obligationer som emitteras för att hjälpa samhälls återställningen efter Corona.

Vad gäller skillnaderna länderna emellan så är de minimala.

– De regulatoriska systemen är snarlika i Norden så skillnaderna är ytterst små, enligt Hammerich.

FÖR AKTIVA FÖRVALTARE

Det har inte undgått någon i branschen att aktiva förvaltare allt mer tappar mark mot de billiga indexförvaltarna. Höga avgifter och årtal av underprestationer har gjort att många investerare tappat tålamodet och ökat i passiva investeringar. Nuvarande situation världen över kan dock ge ett bra läge för dem som vill sticka ut med en egen profil.

– Vi tror att det här kan vara ett bra tillfälle för aktiva förvaltare att komma tillbaka starkare. De som kan bevisa sin kompetens kommer säkert att skörda framgångar senare. De senaste tio årens växande aktiemarknader har gjort det väldigt svårt för aktiva förvaltare att visa sig duktiga och leverera överavkastning. Det kan mycket väl bli ändring på det nu, avslutar Casper Hammerich. ■

”Klart udda inslag i pensionssystemet”

En av arkitekterna bakom det svenska pensionssystemet, tidigare socialministern Bo Könberg (L), tycker att det liggande förslaget om inkomstpensionstillägget är ett ”udda inslag i pensionssystemet”. Och det kommer att bli strid om det. Snart sagt alla remissinstanser – utom pensionärsorganisationerna – gör tummen ned för förslaget om ett extra bidrag till pensionärerna.

Han påpekar att de fem partierna som stod bakom pensionsöverenskommelsen sedan alltid försökt komma överens och att ingen någonsin fått allt som de velat. Det förslag till lösning av det som uppfattas som för låga pensioner är udda och att det leder till att en av grundpelarna i systemet, sambandet mellan avgifter och förmåner, sätts ur spel.

RÄKNADE MAN FEL?

Bo Könberg är inte heller helt överens med dem som anser att systemet ger för låga pensioner och att det därmed innebär att man räknade fel när systemet presenterades. Då hette det att systemet skulle ge omkring 60 procent av slutlönen i pension.

–Det som hände var att SCB, som gjorde beräkningarna 1994, kom fram till att medellivslängden skulle öka med ett år fram tills nu. I själva verket blev det, glädjande nog, tre år, säger han.

Det är enligt honom skälet till att pensionssystemet för vissa grupper ger ”för låga pensioner”.

FÖRLÄNGA ARBETSLIVET

Hans förslag till lösning, och som han gärna framhåller, är att förlänga arbetslivet.

–Jag tycker att det kommer bort i debatten, senast i den artikel som publicerades i Dagens Nyheter av ett antal spar- och pensionsekonomer häromdagen. Om man arbetar två tredjedelar av den livslängdsökning som vi har uppnått, så kommer man att få de nivåer som vi sa, alltså 60–65 procent av slutlönen. Och det var ju redan

De prognoser som SCB gjorde om livslängdsökningen var för negativa. De trodde 1994 att vi skulle leva ett år längre. Det blev tre, vilket gör att pensionerna blir lägre om vi inte jobbar lite längre, påpekar Bo Könberg (L)

från början klart att pensionerna skulle kopplas till livslängden, säger Bo Könberg.

Han vill av naturliga skäl hellre förbättra pensionsnivåerna via avgifterna, snarare än att gå in med det statsbidrag som det liggande förslaget om inkomstpensionstillägget faktiskt innebär.

–Man skulle ju kunna höja pensionsavgifterna till de 18,5 procent av lönen som var vår ursprungliga utgångspunkt men som sedermera i en kompromiss landade på 17,21 procent. Då skulle vi på sikt få högre pensioner och jag tycker att man i Pensionsgruppen har haft gott om tid på sig för att kunna

hantera frågan om man tycker att pensionsnivåerna är ett problem, säger han.

70–90 PROCENT

Han tillägger att kombinationen av allmän pension och tjänstepension ger omkring 70 procent av lönen till 90 procent av svenskarna och att det är en bra nivå.

–Men det är ett problem att alla inte har tjänstepension och det tycker jag borde vara obligatoriskt, ungefär som det är i Norge, säger han.

Arbetsgivare som inte erbjuder tjänstepension till sina anställda skulle då kunna åläggas att betala in 4–5 procent av lönesumman till Pensionsmyndigheten för att på så sätt se till att alla jobb skulle kunna ge tjänstepension och inte bara omfatta nio av tio svenskar.

Bo Könberg är numera själv pensionär men har en hel del kontakter och uppdrag kvar i den gamla världen. Han vill dock inte gå ut och argumentera i pensionsfrågorna eftersom liberalerna har ny bemaning i Pensionsgruppen där Mats Persson tagit partiets stol.

KÄPPHÄSTARNA

De gamla käpphästarna om behovet av att förlänga arbetslivet eller att ha kvar kopplingen mellan avgifter och förmåner har han inget emot att ta upp. Och det är tydligt att han inte gillar det liggande förslaget om inkomstpensionstillägg som den nuvarande Pensionsgruppen enats kring.

–Det är bra om det i den pågående remissbehandlingen kommer in kloka förslag till hur man ska hantera frågan om pensionsnivåerna, säger han lite försiktigt.

Av sammanhanget är det dock lätt att förstå att det förslag som socialdemokraterna med Ardalan Shekarabi i spetsen fått igenom i Pensionsgruppen i vart fall inte är det klokaste förslag han skulle kunna tänka sig. ■

Bra om det kommer kloka förslag från remissinstanserna

33,7%

SÅ MÅNGA KVINNOR HAR PLATS I styrelserna till bolagen på Stockholmsbörsen. Det är en liten minskning sen i fjol då de nådde 34 procent. Långt kvar till varannan damernas.

100%

SÅ STORA KAN MARGINAL-EFFEKTERNA BLI för pensionärer med det nya inkomstpensionstillägget, enligt Pensionsmyndigheten.

IFC: Impact investing market 'growing and maturing'

● The impact investing market is “growing and maturing”, the International Finance Corporation (IFC) has said on the basis of a new report it has compiled about the type of investment. Entitled ‘Growing Impact’, the report is a follow-up to ‘Creating Impact’, the IFC’s first assessment of the global market for impact investing and investor practices.

Published in April 2019, that report also served as the background to the IFC launching the Operating Principles for Impact Management. In its new report, the IFC, the private sector arm of the World Bank Group, estimated the size of the impact investing market could be up to \$2.1trn (€1.83bn). This is the upper end of the range of assets under management in private markets that meet the IFC’s definition of impact investing, capturing those assets managed “with intent for impact”. Roughly a quarter of that – \$505bn – has been identified by the IFC as being measured for impact. In public markets, the IFC said, “it is more difficult to credibly invest for impact”. However, it suggested that half of green, social and sustainability bonds and 10% of “sharehold-

er action strategies” could qualify as impact investments, representing some \$1.4trn. “We may, therefore, conjecture that in 2019 between \$505bn and \$3.5trn in assets were invested for impact through a wide range of funds, assets, and institutions,” said the IFC. Whatever figure in that range one opts for, the IFC’s analysis indicates that the market is falling far short of meeting demand. In last year’s report the IFC estimated that appetite for impact investing could be as much as \$26trn.

‘Game-changer’ COVID-19 demands pension policy urgency, says Allianz

● Sweden, Belgium and Denmark are the three highest-ranking countries worldwide in terms of the sustainability and adequacy of their pension systems, according to the latest Allianz Pension Index (API). The Netherlands, Norway and Bulgaria also featured in the top 10. Among other European countries, the UK ranked 16, Italy 18 and Germany 26, while France came 51st. However, with demographic change set to accelerate within the next few decades – for instance, the dependency ratio will reach 51% in Western Europe by 2050 – the study said that pensions policy globally had been eclipsed by other topics, particularly climate change. The report’s authors – Arne Holzhausen, head of wealth, insurance and trend research, and Michaela Grimm, senior economist, both at Allianz Global

Investors – said: “Ageing’ has vanished from the headlines in recent years, and so has the pension reform assiduity of many governments. Instead, pension reforms have been postponed, already adopted measures revoked, or new and costly benefits introduced.”

And they warned: “Against the background of demographic change, time to fix the pension systems, in order to guarantee not only intra- but also inter- generational equity, is running out for all countries.” The API was last published four years ago. Since then, its methodology has changed, combining the indices for sustainability and adequacy, and including demographic and fiscal prerequisites. But this proved more difficult than expected, said Allianz.

How Folketrygdfondet calmed markets with pop-up bond fund

● Setting up an NOK50bn (€4.7bn) fund to buy up the debt of companies with or without external ratings, with all systems in place and a solid legal basis – including permission from the King of Norway – is surely a challenging and time-consuming task, even in the best of circumstances.

But two months ago, the Norwegian government and asset manager Folketrygdfondet put the country’s new Government Bond Fund into action in just 12 days – at a time when nearly all the organisation’s staff were working out of their own homes.

Kjetil Houg, chief executive officer of the Oslo-based operation, told IPE: “It was a fast track process – the pandemic had escalated on the 12th March and already on the 15th the government announced the fund.” Folketrygdfondet’s primary job is to manage Norway’s Government Pension Fund Norway (GPFN) – the NOK237bn domestic and Nordic investment segment of the country’s overall sovereign wealth fund along with the much larger Government Pension Fund Global (GPGF). But following the financial crisis, between 2009 and 2012 it also managed the first version of the Government Bond Fund.

That fund was designed to support the struggling economy by providing liquidity to domestic companies, and it is the operation’s experience with that predecessor that has allowed Folketrygdfondet to act swiftly this time around, Houg said.

PENSIONSSTUDION

HÖSTEN 2020

15 september!

Vi lanserar ett nytt spännande koncept - håll utkik i mejlen
och på www.pensionsnyheterna.se för mer information....

www.pensionsnyheterna.se